

VERZEKERINGSTOEZICHT

VERZEKERINGSTOEZICHT

Een analyse vanuit het
proportionaliteitsbeginsel

Steffi ILLEGEMS

Verzekeringstoezicht. Een analyse vanuit het proportionaliteitsbeginsel
Steffi Illegems

© 2019 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Cover: Shutterstock/niroworld

ISBN 978-94-000-1082-6
D/2019/7849/119
NUR 822

Deze uitgave is eveneens digitaal beschikbaar op www.jurisquare.be.

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

VOORWOORD

Het is voor ons een bijzonder genoegen om het voorwoord te schrijven bij het proefschrift van Steffi Illegems waarmee zij op 11 juni 2019 aan de Universiteit Antwerpen de graad van doctor in de rechten verwierf. Hiermee wordt een voorlopig punt gezet achter een reeds indrukwekkende academische carrière van een jonge juriste.

Steffi behaalde in juli 2014 het diploma van master in de rechten met grote onderscheiding en werd meteen aangesteld als vorser op de Leerstoel Aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht (www.allic.be) die wij samen hebben opgericht. Hiermee willen wij de sponsors van deze leerstoel oprecht danken voor hun financiële steun die onontbeerlijk was voor het slagen van dit onderzoeksproject.

Steffi toonde meteen aan uit het goede hout te zijn gesneden en legde een intens en druk parcours af tijdens haar vier onderzoeksjaren aan onze rechtsfaculteit. Reizen zit haar in het bloed en het buitenlandse avontuur bleek dan ook een rode draad te zijn tijdens haar doctoraatsonderzoek. Zo vertrok Steffi in de zomer van 2014 meteen naar het Wereldcongres voor medisch recht, waar ze een voordracht gaf. Dat resulteerde in een publicatie in *The European Journal of Health Law* samen met Coralie Herijgers en Wannes Buelens. Na terugkeer bleek dat haar interesse niet zozeer in het gezondheidsrecht lag, maar eerder in het verzekeringsrecht en financieel recht. Voornamelijk de verhouding tussen beide rechtstakken boeide Steffi in die mate dat de keuze voor haar doctoraatsonderwerp niet moeilijk was. Het onderwerp zelf daarentegen is uitdagend, moeilijk, steeds wijzigend ... Steffi heeft pionierswerk verricht door als eerste jurist in België dit onderwerp zeer grondig te analyseren, waarbij ze steeds mee is met de meeste recente evoluties en ze bovendien talrijke aanbevelingen voor de regelgever formuleert. Daarbij heeft ze oog voor alle ontwikkelingen op Europees niveau, naast de grondige rechtsvergelijking met Nederland en de Verenigde Staten van Amerika. De techniciteit van de materie belet voorts niet dat Steffi erin geslaagd is een zeer helder taalgebruik te hanteren, waardoor dit boek vlot leest. Wij zijn trots dat Steffi op dergelijke korte tijd uitgegroeid is tot dé expert in België op het vlak van verzekeringstoezicht.

De moeilijkheidsgraad van het onderwerp zorgde ervoor dat Steffi al snel beseftte dat ze de nodige bagage moest verwerven om het doctoraat tot een mooi einde te brengen. Steffi bleef letterlijk en figuurlijk niet bij de pakken zitten en besloot binnen de master of insurance aan de Universiteit van Amsterdam een speci-

fieke module te volgen over verzekeringstoezicht. In 2015 behaalde ze daarvan het certificaat met grote onderscheiding. Voorts vertrok Steffi begin augustus 2017 naar het vermaarde Insurance Centre van de University of Connecticut voor een onderzoeksverblijf van vier maanden. Hiervoor vond ze zelf financiering. Ze verwierf een FWO-beurs en kreeg de “Prijs Omkadering Jonge Onderzoekers” uitgereikt door onze universiteit. Na haar terugkeer wachtte een zo mogelijk nog groter avontuur. Vlak voor haar vertrek had Steffi gekandideerd voor een stage bij EIOPA, de Europese toezichthouder. Ze werd geselecteerd en verbleef begin 2018 drie maanden in Frankfurt, waar ze de kans kreeg om met meerdere specialisten van gedachten te wisselen.

Het proefschrift dat nu voorligt, draagt de vruchten van deze bijkomende ervaringen, waarbij Steffi steeds oog heeft voor de implementatie en haalbaarheid van concrete voorstellen.

Ook naast het schrijven van het doctoraat bleek Steffi een bezige bij te zijn. Ze schreef meerdere publicaties, waaronder een boeiende uiteenzetting over het verzekeringstoezicht in het *Handboek Verzekeringsrecht* waarvan wij de editors zijn. Ze gaf meerdere voordrachten, onder meer op een internationaal congres dat we in de schoot van Allic en de onderzoeksgroep Persoon & Vermogen samen met collega Robby Houben organiseerden aan de Universiteit Antwerpen.

In januari 2019 startte Steffi haar carrière aan de balie. Ze is werkzaam in het advocatenkantoor Baker McKenzie, waar haar gedegen kennis van het verzekeringstoezicht goed van pas komt. Voorts zijn wij verheugd dat Steffi ook academisch actief blijft. In het raam van Allic organiseren we tweejaarlijks een Postacademische vorming in het aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht. Steffi werd aangesteld als coördinator van module 6, waarin onder meer het verzekeringsstoezicht grondig aan bod komt. Zo blijven de goede banden met de faculteit en Allic behouden.

Thierry VANSWEEVELT
Gewoon hoogleraar
Universiteit Antwerpen

Britt WEYTS
Hoogleraar
Universiteit Antwerpen

DANKWOORD

Dit boek is de handelseditie van het proefschrift dat ik op 11 juni 2019 openbaar verdedigde aan de Universiteit Antwerpen. Met de publicatie van dit boek komt er een finaal einde aan wat een daadwerkelijke wereldreis is geweest, soms letterlijk, dan weer figuurlijk. Deze reis heb ik geenszins solo gemaakt. Dat vraagt dan ook om een woord van dank.

Voor mijn veilige aankomst is allereerst de decaan van de Antwerpse rechtenfaculteit en van de doctoraatsjury, professor Frederik Swennen, verantwoordelijk. Ik dank hem voor het gezwinde verloop van de openbare verdediging.

Een bijzondere bijdrage werd tevens geleverd door de leden van de jury. Professor Jac Rinkes wil ik erg bedanken voor zijn toewijding en zeer constructieve feedback. Ook *'en cours de route'* had hij veel nuttige inbreng, tijdens talrijke ontmoetingen die voortvloeiden uit de samenwerking tussen onze universiteiten. Ik had bovendien het genoegen om tijdens de master verzekeringskunde aan de Universiteit van Amsterdam veel van hem bij te leren over het Nederlandse verzekeringstoezicht.

Professor Veerle Colaert maakte pas sinds de laatste etappe van deze reis onderdeel uit van de jury. Toch ben ik haar hiervoor bijzonder erkentelijk en ben ik heel blij dat onze paden zich hebben gekruist. Haar zeer rake commentaren en scherpe vragen hebben ervoor gezorgd dat ik de laatste vlucht richting eindbestemming niet gemist heb.

Professor Reinhard Steennot is als lid van de doctoraatscommissie vanaf het begin bijzonder behulpzaam en enthousiast geweest over mijn onderzoek. Zijn door mij bijzonder gewaardeerde bijdrage aan mijn reis heeft mij vooral geïnspireerd om in dit boek de nodige aspecten van gedragstoezicht en consumentenbescherming te betrekken en om het proportionaliteitsbeginsel nader uit te diepen.

Ook commissielid professor Robby Houben ben ik bijzonder dankbaar. Zijn inbreng, met name inzake het bankentoezicht, het kapitaalmarktenrecht en het vennootschapsrecht, heeft dit boek sterk verbeterd. Hij heeft ook zijn netwerk met mij gedeeld. Hij bood me de mogelijkheid om te publiceren over financiële conglomeraten, we organiseerden samen met mijn promotoren een congres over

verzekeringstoezicht. *Last but not least* wekte hij mede mijn interesse voor mijn huidige werkgever Baker McKenzie.

Een cruciale rol in dit verhaal is toebedeeld aan mijn promotoren, professor Britt Weyts en professor Thierry Vansweevelt. Hoewel ik professor Britt Weyts nog niet echt kende bij aanvang van het schrijven van dit boek, heeft haar dat niet belet om mij een warm welkom te geven aan de faculteit. Dat warm welkom gebeurde op basis van een all-in-formule (het bevatte advies, steun en een inwijding in het verzekeringsrecht en de verzekeringssector). Zij was steeds een luisterend oor voor eventuele problemen waar ik onderweg mee geconfronteerd ben geweest.

Professor Thierry Vansweevelt heeft in mij een zeker potentieel gezien als onderzoeker op een moment dat ik daar zelf nog geen benul van had. Als hij mij niet had getriggerd om deze uitdaging aan te gaan, was ik nooit aan deze reis begonnen. Alleen al daarvoor ben ik hem enorm dankbaar. Hij is een promotor die het beste uit zijn doctoraatsstudenten weet te halen, en zo ook uit mij. Hij heeft mij veel kansen geboden, en zijn deur stond letterlijk en figuurlijk altijd open. Ik ben blij om te zeggen dat hij mijn promotor was bij deze reis.

Tezamen hebben mijn promotoren mij de voorbije jaren vooral enorm veel vertrouwen en vrijheid gegeven. Voor mij zijn dit vertrouwen en die vrijheid goud waard geweest om deze reis te doen slagen, daarvoor dank ik hen oprecht.

Bij uitbreiding ben ik de hele faculteit dankbaar om mij zo veel mogelijk ondersteuning te bieden bij het uitvoeren van mijn onderzoek. Ook de sponsors van de leerstoel ALLIC zet ik hierbij graag in de bloemen.

Ook kreeg ik de nodige hulp vanuit Nederland. Ik heb Cees de Jong en Arthur van den Hurk tijdens mijn onderzoek beter leren kennen als absolute experts in het Nederlandse verzekeringstoezicht. Ik heb het dan ook bijzonder gewaardeerd dat ik zeer veel input van hen heb mogen ontvangen, boeiende discussies heb kunnen voeren met hen. Ik ga dat niet vergeten.

Ook Kris Moeremans en uitgeverij Intersentia verdienen een woord van dank, voor de bereidwilligheid om dit boek uit te geven op basis van een vlotte samenwerking.

Een andere samenwerking waarvoor ik zeer erkentelijk ben, is deze met Baker McKenzie, het advocatenkantoor waar ik sinds januari 2019 deel van uitmaak. Baker Family is volgens mij een betere benaming, ik heb me namelijk vanaf de eerste dag meteen thuis gevoeld. Dat is vooral te danken aan een geweldig team dat mij heel hard heeft gesteund in dit verhaal. Aan Antoine, Michael, Olivier,

Ann, Margo, Anne-Marie, Chris, Koen, Pascal, Michaël, Robby, Werner, Mario en bij uitbreiding heel het Belgische kantoor: oprecht bedankt voor de zeer geslaagde samenwerking. Ik kijk uit naar de toekomst.

Een substantieel deel van mijn reis heb ik effectief in het buitenland doorgebracht, eerst aan de University of Connecticut in Hartford, dan bij EIOPA in Frankfurt am Main. Dat was een geweldig avontuur, zowel op professioneel als op persoonlijk vlak. Daarbij zijn vriendschappen voor het leven gesmeed. Aan elk van deze schitterende mensen: *thank you so much, merci beaucoup, vielen Dank, grazie mille, muchas gracias.*

Ik heb dan wel een fenomenaal buitenlands avontuur beleefd, maar dat neemt niet weg dat ik ook op de Universiteit Antwerpen steeds in bijzonder goed gezelschap ben geweest. Vele collega's zijn intussen goeie vrienden geworden. Het cliché van de eenzame doctoraatsstudent is volgens mij niet van toepassing op de Antwerpse rechtenfaculteit. Zo waren er 'team Thierry' en 'team Britt': Nils, Dimitri, Isabelle, Coralie, Cindy, Nick, Wannas, Christophe, Charlotte, Glenn, Kim, Larissa en Fien. Een collectieve dank u voor elk jullie eigen bijdrage in dit avontuur. Ook Shana, Marlies, Linde en Sylwia wil ik graag extra bedanken. *I couldn't have done it without you all.*

Solo reizen hebben ook buiten de werkuren een goeie begeleiding nodig. Ik kon daarvoor rekenen op de steun van mijn vrienden om mij op tijd en stond af te leiden van mijn onderzoek, maar ook te respecteren dat ik door het doctoraat niet altijd even aanwezig kon zijn. Ik heb het dan onder meer over Ute, Alexander, Sébastien, Anthony, Sam, Olivier, Inge, Christophe, Tim, Elien en Carmen. Bedankt om dat geduld met mij te hebben gehad.

De allerbeste reisbegeleiding kreeg ik van Maxime, my best friend. Maxime, we hebben elkaar bijna tien jaar geleden leren kennen, tijdens ons eerste jaar aan de universiteit. In die tien jaar is onze vriendschap alleen maar sterker geworden. Bedankt om tijdens het doctoraat altijd mijn klankbord te zijn geweest, en er steeds voor mij te zijn. Je bent een topper.

Mama en papa, ik weet niet hoe ik jullie voldoende kan bedanken. Jullie hebben mij steeds onvoorwaardelijk gesteund. Ik heb altijd mijn eigen keuzes kunnen maken, zowel privé als professioneel, en dat is van onschatbare waarde. Jullie bleven altijd mijn grootste supporters. Kort samengevat, jullie zijn reisagenten van beroep, en ook bij deze reis waren jullie de touroperators van dienst. Dankuwel.

Liefste meter, oma, je bent steeds zeer aanwezig en belangrijk geweest in mijn leven en je had dan ook altijd veel interesse in mijn doctoraat. In die mate dat je

met de regelmaat van de klok wel eens vroeg of ‘het boek’ nog niet af was. Het bleek een goeie motivatie te zijn om toch maar voort te werken aan dat doctoraat. Vandaag kan ik met enige trots zeggen: het boek is gepubliceerd!

Dan is er tot slot nog één iemand die dit moment helaas niet meer kan meemaken. Maar ik weet dat hij ongelooflijk trots zou zijn geweest, en als het kon, las hij dit werk van begin tot eind. Liefste peter, vake, ik draag dit boek op aan jou.

Steffi ILLEGEMS
2 september 2019

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	v
<i>Dankwoord</i>	vii

DEEL I.

HET VERZEKERINGSTOEZICHT – BOUWSTENEN EN

PROBLEEMSTELLING	1
------------------------	---

Inleiding	3
------------------------	---

Hoofdstuk 1.

Begrippenkader	5
-----------------------------	---

Afdeling 1. Financieel toezicht en financiële regulering	5
--	---

Onderafdeling 1. Situering	5
----------------------------------	---

Onderafdeling 2. Macroprudentieel toezicht, microprudentieel toezicht en gedragtoezicht	7
--	---

Afdeling 2. De architectuur van het financieel toezicht – Naar een nieuw begrippenkader	10
--	----

Onderafdeling 1. Het institutionele, verticale of sectorale model	11
---	----

Onderafdeling 2. Het functionele, horizontale of <i>Twin Peaks</i> -model	12
---	----

Onderafdeling 3. Het geïntegreerde, <i>unified, single supervisor</i> of concentratie-model	14
--	----

Onderafdeling 4. Kwalificatie van het Belgische toezicht – Nieuw begrippenkader	16
--	----

Hoofdstuk 2.

Historiek van het verzekeringstoezicht	19
---	----

Afdeling 1. Tot 1975 – Een beperkt sectoraal model	19
--	----

Onderafdeling 1. De arbeidsongevallenverzekering	20
--	----

Onderafdeling 2. De levensverzekering	21
---	----

Onderafdeling 3. De verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen	23
---	----

Afdeling 2. Periode 1975-2011 – Van sectoraal model tot concentratie-model ..	24
---	----

Onderafdeling 1. De Controlewet en de Controledienst voor de Verzekeringen	24
---	----

§ 1. Achtergrond	24
§ 2. Krachtlijnen	26
Onderafdeling 2. De wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten	28
Onderafdeling 3. Het fusiebesluit van 25 maart 2003	31
Afdeling 3. Periode 2011- ...? – Een <i>Twin Peaks</i> -model	32
Onderafdeling 1. De <i>Twin Peaks</i> -hervorming	32
Onderafdeling 2. De werking van de NBB en de FSMA	34
§ 1. Statuut en samenstelling	34
§ 2. Bevoegdheidsverdeling	35
Afdeling 4. 2014 – De verzekerings-MiFID	37
Onderafdeling 1. Achtergrond	37
Onderafdeling 2. <i>Twin Peaks II</i> -hervorming	40
Afdeling 5. De omzetting van de <i>Solvency II</i> -richtlijn in de wet van 13 maart 2016	43
Onderafdeling 1. Achtergrond	43
Onderafdeling 2. De wet van 13 maart 2016 (Toezichtswet)	48
Afdeling 6. 2018 – Omzetting van de IDD en herziening van <i>Solvency II</i>	49
Onderafdeling 1. Omzetting van de IDD in de Verzekeringwet 2014	49
Onderafdeling 2. Herziening van de <i>Solvency II</i> -kapitaalvereisten	51
Hoofdstuk 3.	
Onderzoeksvragen, methodologie en afbakening	53
Afdeling 1. Formulering en verantwoording van de onderzoeksvragen	53
Onderafdeling 1. Formulering van de onderzoeksvragen	53
Onderafdeling 2. Verantwoording van de onderzoeksvragen	54
Afdeling 2. Afbakening en methodologie	60
Onderafdeling 1. Afbakening	60
Onderafdeling 2. Methodologie	66
DEEL II.	
HET PROPORTIONALITEITSBEGINSEL IN HET VERZEKERINGS-TOEZICHT	69
Inleiding	71
Hoofdstuk 1.	
Typologie van het proportionaliteitsbeginsel	73
Afdeling 1. Beginsel van behoorlijke regelgeving	75
Onderafdeling 1. Situering en toepassingsgebied	75
Onderafdeling 2. Beoordelingsvrijheid	80

Afdeling 2. Beginsel van behoorlijk bestuur	81
Onderafdeling 1. Reikwijdte	81
Onderafdeling 2. Inhoud	84
Afdeling 3. Europeesrechtelijk beginsel	87
Onderafdeling 1. Algemeen	87
§ 1. Reikwijdte	87
§ 2. Onderscheid met het subsidiariteitsbeginsel	89
§ 3. Impact op omzetting Europese richtlijnen	91
Onderafdeling 2. Driestappentest	92
Onderafdeling 3. Toepassing bij maximumharmonisatie	98
Onderafdeling 4. Het proportionaliteitsbeginsel in <i>Solvency II</i>	99
§ 1. Gemeenrechtelijk beginsel	99
§ 2. . . . met een specifieke invulling volgens het risicoprofiel	101
Afdeling 4. Toepassing op de Toezichtswet	103
Onderafdeling 1. Synthese van het proportionaliteitsbeginsel	103
Onderafdeling 2. Doelstellingen van de Toezichtswet	105
Onderafdeling 3. Type maatregelen in de Toezichtswet	108
§ 1. Principles-based regels	109
§ 2. Machtiging aan de Koning	113
§ 3. Reglementen en circulaires van de NBB	114
Hoofdstuk 2.	
Bronnen ter invulling van het proportionaliteitsbeginsel	117
Afdeling 1. Europese initiatieven	117
Onderafdeling 1. De Europese Commissie en <i>Better Regulation</i>	118
§ 1. Better Regulation Toolbox	118
§ 2. Task Force omtrent proportionaliteit	119
§ 3. Small Business Act	120
Onderafdeling 2. CEIOPS – EIOPA	121
§ 1. Advies omtrent het <i>Solvency II</i> -proportionaliteitsbeginsel	121
§ 2. Anno 2018 – Proportionaliteitsbeginsel als blijvend aandachtspunt	122
Afdeling 2. De <i>Insurance Core Principles</i> (ICP) van IAIS	124
Onderafdeling 1. Algemeen	124
Onderafdeling 2. ICP van belang voor de Toezichtswet	126
§ 1. Kwantitatieve vereisten	127
§ 2. Kwalitatieve vereisten	128
§ 3. Rapporteringsvereisten	129
Afdeling 3. Rechtsvergelijking met Nederland en de Verenigde Staten	130
Onderafdeling 1. Nederland	130
§ 1. De Autoriteit Financiële Markten, De Nederlandsche Bank en de Wet op het financieel toezicht	130
§ 2. De Nederlandse omzetting van <i>Solvency II</i>	133

Onderafdeling 2. De Verenigde Staten van Amerika	134
§ 1. Deelstatelijke verzekeringsregulering geïnspireerd door model- wetgeving	134
§ 2. Doelstellingen van Amerikaanse verzekeringsregulering	140
§ 3. Het Amerikaanse prudentieel toezicht	142
Afdeling 4. Het bankentoezicht	145
Onderafdeling 1. Achtergrond	145
Onderafdeling 2. Gelijk(aardig)e doelstellingen en maatregelen	147
Onderafdeling 3. Een verantwoord <i>level playing field</i> ?	149
 Hoofdstuk 3.	
Tussenbesluit – Een sterk proportionaliteitsbeginsel met meerdere facetten . .	153
 DEEL III.	
DE TOEZICHTSWET GETOETST AAN HET	
PROPORTIONALITEITSBEGINSEL	157
 Inleiding. Overkoepelend proportionaliteitsbeginsel	159
 Hoofdstuk 1	
Proportionaliteit in het toepassingsgebied	163
Afdeling 1. Algemene regel	163
Afdeling 2. Uitsluitingen	164
Onderafdeling 1. Algemeen	164
Onderafdeling 2. Uitsluitingen voor niet-levensverzekeringsactiviteiten . .	166
Onderafdeling 3. Uitsluitingen voor levensverzekeringsactiviteiten	169
Afdeling 3. Bijzondere regelingen	170
Onderafdeling 1. Zeer kleine verzekeringsondernemingen	170
§ 1. Algemeen	170
§ 2. Hoofdcategorie	173
A. Toepassingsvoorwaarden	173
B. Is de bijzondere regeling proportioneel?	175
§ 3. Subcategorie	179
A. Toepassingsvoorwaarden	179
B. Is de bijzondere regeling proportioneel?	180
Onderafdeling 2. Onderlinge verzekeringsverenigingen	182
Onderafdeling 3. Lokale verzekeringsondernemingen	183
Afdeling 4. Wat met kleine en middelgrote verzekeringsondernemingen? . . .	184
Onderafdeling 1. Beperkte erkenning door <i>Solvency II</i>	184
Onderafdeling 2. Te beperkte erkenning door de Toezichtswet?	186
Onderafdeling 3. Naar een gelaagd proportionaliteitsbeginsel	189

§ 1. Knelpunten in het huidige toezicht.	189
§ 2. Aanbevelingen <i>de lege ferenda</i>	192
A. Denkkader – Inspiratie in de <i>Small Business Act</i>	192
B. Het denkkader toegepast	199
Afdeling 5. Tussenbesluit – Nood aan een duidelijk(er) beleid omtrent omvang	202
Hoofdstuk 2.	
Proportionaliteit in de eerste pijler – Kwantitatieve vereisten.	205
Afdeling 1. Inleiding	205
Afdeling 2. Waarderingsregels voor activa en passiva	206
Onderafdeling 1. Algemene waarderingsregels	206
Onderafdeling 2. Voorschriften voor de technische voorzieningen	211
§ 1. Algemeen	211
§ 2. Beste schatting en risicomarge	212
§ 3. Naar een zo realistisch mogelijke, overzichtelijke en evenredige berekening	216
A. Realistische en overzichtelijke technische voorzieningen	216
B. Proportionele technische voorzieningen	222
§ 4. Quid zeer kleine, kleine en middelgrote verzekeringsonderne- mingen?	226
Onderafdeling 3. Maatregelen voor langetermijnverplichtingen	227
§ 1. Algemeen	227
§ 2. Extrapolatie van de relevante risicovrije rentetermijnstructuur en <i>ultimate forward rate</i>	231
§ 3. Matchingopslag (<i>matching adjustment</i>)	232
§ 4. Volatiliteitsaanpassing (<i>volatility adjustment</i>)	236
Afdeling 3. Regels voor het eigen vermogen	240
Onderafdeling 1. Kernvermogen en aanvullend eigen vermogen	240
Onderafdeling 2. Indeling in <i>tiers</i> en naleving van het solvabiliteits- kapitaalvereiste	244
Onderafdeling 3. <i>Quid</i> zeer kleine, kleine en middelgrote verzeke- ringsondernemingen?	246
Afdeling 4. Kapitaalvereisten	247
Onderafdeling 1. Algemeen	247
Onderafdeling 2. Solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR)	249
§ 1. Algemeen	249
§ 2. Standaardmethode	252
A. Algemene omschrijving	252
B. Kernsolvabiliteitskapitaalvereiste	254
1. Vijf risicomodules met submodules.	254
i. Verzekeringstechnisch risico niet-leven.	255

ii.	Verzekeringstechnisch risico leven	256
iii.	Verzekeringstechnisch risico ziektekosten	258
iv.	Marktrisico	259
v.	Tegenpartijrisico.	261
vi.	Risico verbonden aan immateriële activa	262
2.	Ondernemings specifieke parameters	262
C.	Kapitaalvereiste voor operationeel risico	264
D.	Correctie voor het vermogen van de technische voorzieningen en de uitgestelde belastingen om verliezen te compenseren	264
§ 3.	Interne modellen	266
A.	Geheel of gedeeltelijk model onder goedkeuring NBB	266
B.	Is het gebruik van interne modellen proportioneel?	268
	Onderafdeling 3. Minimumkapitaalvereiste (MCR)	274
	Onderafdeling 4. Bijzondere maatregelen bij niet-naleving SCR of MCR.	276
	Onderafdeling 5. <i>Quid</i> zeer kleine, kleine en middelgrote verzekeringsondernemingen?	278
	Onderafdeling 6. Doorstaan de kapitaalvereisten de toets van het proportionaliteitsbeginsel?	280
§ 1.	Rechtsvergelijkend perspectief	280
§ 2.	Impact op het beleggingsbeleid en het bedrijfsmodel	285
A.	Mismatch eenjarig perspectief – Lange looptijd-beleggingen	285
B.	Overheidsobligaties versus bedrijfsobligaties	289
C.	Soorten verzekeringsproducten	291
D.	Synthese	292
Afdeling 5.	Regels voor de beleggingen	295
Onderafdeling 1.	Het <i>prudent person</i> -beginsel – Context	295
§ 1.	De verzekeringsonderneming als institutionele belegger	295
§ 2.	<i>Prudent person</i> -beginsel versus fiduciaire verplichtingen	297
A.	Actieplan Europese Commissie	297
B.	Fiduciaire verplichtingen onder de trust	300
1.	Een Angelsaksische rechtsfiguur	300
2.	Fiduciaire verplichtingen in het Amerikaanse recht	302
3.	De <i>Employee Retirement Income Security Act</i> (ERISA)	304
4.	Toepassing op het verzekeringstoezicht?	305
Onderafdeling 2.	Krachtlijnen van een proportioneel <i>prudent person</i> -beginsel	306
§ 1.	Algemeen	306
A.	Summier karakter in de Toezichtswet	306
B.	Bronnen ter inspiratie – Pensioenfondsen en Amerikaans verzekeringstoezicht	308
§ 2.	Onderdelen van het <i>prudent person</i> -beginsel	311

§ 3. Activa voor de technische voorzieningen	314
A. Toereikendheid en belangenconflicten	314
B. Beleggingsverzekeringen	317
C. Derivaten, niet-gereguleerde beleggingen en diversificatie	318
§ 4. Lokalisatie van de activa	320
§ 5. Bijzonder voorrecht en doorlopende inventaris	321
Onderafdeling 3. <i>Quid</i> zeer kleine, kleine en middelgrote verzeke- ringsondernemingen?	322
Onderafdeling 4. Synthese	323
Afdeling 6. Tussenbesluit – Nood aan meer aandacht voor de eigenheid van de verzekeringssector	325
Hoofdstuk 3.	
Proportionaliteit in de tweede pijler – Kwalitatieve vereisten	331
Afdeling 1. Algemene analyse	331
Afdeling 2. <i>Governancesysteem</i> en risicobeheer	339
Onderafdeling 1. <i>Governancesysteem</i>	339
§ 1. Een passend, uitputtend en proportioneel <i>governancesysteem</i> ?	339
§ 2. Inhoud	341
§ 3. Het <i>governancememorandum</i>	344
A. Het memorandum als onderdeel van de toezichtrapportering	344
B. Proportionele regeling vanuit rechtsvergelijkend perspectief	346
Onderafdeling 2. Risicobeheer	348
§ 1. Inhoud	348
§ 2. <i>Quid</i> zeer kleine, kleine en middelgrote verzekeringsonderne- mingen?	352
Afdeling 3. Leiding van de verzekeringsonderneming	353
Onderafdeling 1. Hoedanigheid, betrouwbaarheid, deskundigheid en voorafgaande goedkeuring NBB	353
§ 1. Natuurlijke personen, vierogenprincipe en beschikbaarheids- vereiste	353
§ 2. Professionele betrouwbaarheid en passende deskundigheid	360
§ 3. Mededeling aan de NBB en <i>a priori</i> -goedkeuring	364
Onderafdeling 2. Wettelijk bestuursorgaan versus directiecomité	368
§ 1. Een passende functiescheiding	368
§ 2. Het wettelijk bestuursorgaan	370
A. Een sterk bestuur	370
B. Nuance voor strategische beslissingen	372
C. Samenstelling	374
§ 3. Het directiecomité	375
A. Bevoegdheden	375
B. Samenstelling in het licht van een ‘semi-duaal’ stelsel	378

§ 4. Afwijkingen op grond van het proportionaliteitsbeginsel	382
A. Algemene afwijkingen.	382
B. Uitzondering voor zeer kleine verzekeringsondernemingen . . .	385
Onderafdeling 3. Comités binnen het wettelijk bestuursorgaan	385
§ 1. Principe	385
§ 2. Functies en samenstelling van de comités.	388
§ 3. Expliciete toepassing van het proportionaliteitsbeginsel	392
§ 4. Afwijking voor zeer kleine verzekeringsondernemingen	396
Onderafdeling 4. Onafhankelijke controlefuncties	397
§ 1. Onafhankelijke controlefuncties versus sleutelfuncties	397
§ 2. Onafhankelijke, controlerende en adviserende bevoegdheid m.b.t. de effectieve leiding	400
§ 3. Vier onafhankelijke controlefuncties	403
A. <i>Compliance</i> -functie	403
B. Risicobeheerfunctie	405
C. Interneauditfunctie	408
D. Actuariële functie.	408
§ 4. Toepassing van het proportionaliteitsbeginsel – Cumulatie	410
A. Tweedelijnscontrolefuncties	410
B. Derdelijnscontrolefunctie	414
Afdeling 4. <i>Own Risk and Solvency Assessment</i> (ORSA)	415
Onderafdeling 1. Achtergrond en <i>ratio legis</i> van de ORSA	415
Onderafdeling 2. Inhoud – Bepalend karakter van het risicoprofiel	418
Onderafdeling 3. Verantwoordelijkheid, gevolgen en rapportering	424
Onderafdeling 4. <i>Quid</i> zeer kleine, kleine en middelgrote verzeke- ringsondernemingen?	426
§ 1. Uitzondering voor zeer kleine verzekeringsondernemingen	426
§ 2. Geen bijzondere regeling voor kleine en middelgrote verzekeringsondernemingen	426
Onderafdeling 5. Naar een proportionele ORSA gebaseerd op dialoog . .	428
Afdeling 5. Uitbesteding	433
Onderafdeling 1. Het begrip uitbesteding – Ratio van het toezicht	433
Onderafdeling 2. Krachtlijnen van de uitbestedingsregels	438
Onderafdeling 3. <i>Capita selecta</i> in het licht van het proportionaliteits- beginsel	441
§ 1. Uitbesteding van kritieke of belangrijke functies, activiteiten of operationele taken	441
A. Maximumharmonisatie niet gerespecteerd.	441
B. Een uitgebreider toezicht	445
C. Uitbesteding van onafhankelijke controlefuncties.	448
§ 2. Intra-groep of extra-groep, EU-lidstaat of derde land.	452
§ 3. Een toepassing op uitbesteding aan clouddiensten	456

Onderafdeling 4. Prudentieel toezicht versus gedragstoezicht	458
Onderafdeling 5. <i>Quid</i> zeer kleine, kleine en middelgrote verzekeringsondernemingen?	461
Onderafdeling 6. Synthese – Aanbevelingen voor een meer proportionele uitbestedingsregeling	463
Afdeling 6. Tussenbesluit – Nood aan een helder(der) <i>Solvency II</i> -proportionaliteitsbeginsel	469
Hoofdstuk 4.	
Proportionaliteit in de derde pijler – Rapporteringsvereisten.	475
Afdeling 1. Algemene analyse	475
Afdeling 2. Rapportering aan het publiek	478
Onderafdeling 1. Algemeen – Inhoud.	478
Onderafdeling 2. Naar een proportioneel SFCR	482
§ 1. Potentieel versus spanningvelden	482
§ 2. Toegankelijke, vergelijkbare en begrijpelijke informatie.	485
§ 3. Met oog voor proportionaliteit en incentives verzekeringsonderneming en publiek.	489
Onderafdeling 3. <i>Quid</i> zeer kleine, kleine en middelgrote verzekeringsondernemingen?	494
Afdeling 3. Rapportering aan de toezichthouder	495
Onderafdeling 1. Algemeen	495
Onderafdeling 2. Inhoud van de rapportering	498
Onderafdeling 3. Naar een proportioneel periodiek toezichtrapport	502
§ 1. Expliciete aanwezigheid van het proportionaliteitsbeginsel	502
A. Proportionaliteit qua tijdstip of inhoud.	502
B. Criteria en toepassingsgebied.	503
§ 2. Hoe evolueren naar proportioneelere rapportering?	507
Onderafdeling 4. <i>Quid</i> zeer kleine verzekeringsondernemingen?	509
Afdeling 4. Tussenbesluit – Nood aan meer aandacht voor de doelstellingen van rapportering.	510
DEEL IV.	
ALGEMEEN BESLUIT	513
Hoofdstuk 1.	
Bouwstenen en probleemstelling.	515
Hoofdstuk 2.	
Het proportionaliteitsbeginsel in het verzekeringstoezicht.	517

Hoofdstuk 3.	
Het proportionaliteitsbeginsel en de Toezichtswet	519
Hoofdstuk 4.	
Hoe kan de Toezichtswet het perspectief van het proportionaliteits- beginsel doorstaan?	525
Afdeling 1. Naar een sterker en duidelijker <i>Solvency II</i> -proportionaliteits- beginsel	526
Onderafdeling 1. Problematiek	526
Onderafdeling 2. Oplossingen	528
Afdeling 2. Nood aan een versterkt <i>principles-based</i> kader	532
Afdeling 3. Meer oog voor incentives en doelstellingen	535
Afdeling 4. Meer aandacht voor impact op bedrijfsmodel	538
Onderafdeling 1. Algemene problematiek	538
Onderafdeling 2. Meer aandacht voor impact op levensverzekerings- sector	539
Onderafdeling 3. Meer aandacht voor impact op kleine en middel- grote verzekeringsondernemingen	542
Afdeling 5. Uitdagingen voor de toezichthouder	543
Afdeling 6. Afstemming tussen prudentieel toezicht en gedragtoezicht.	546
Afdeling 7. Een meer doordacht <i>level playing field</i> met het bankentoezicht ..	549
Hoofdstuk 5.	
Ten uitgeleide – Een vooruitblik	553
Afdeling 1. Beperkingen van <i>governance</i> en risicobeheer.	553
Afdeling 2. Afdwingbaarheid en aansprakelijkheid.	555
Afdeling 3. Op weg naar een Europese Verzekering sunie?.....	559
<i>Bibliografie</i>	563